

Таким чином, психологічний клімат – це настрої колективу, в якому на емоційному рівні відбиваються особисті та ділові стосунки членів колективу, що визначаються ціннісними орієнтаціями, моральними нормами та інтересами. Вчені підрахували, що в працівників залежно від настрою продуктивність роботи коливається у межах 22%. До суб'єктивних ознак сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі належать: стиль спілкування керівника, що виражається в можливості для членів колективу вільно висловлювати власні думки під час обговорення питань, відсутності тиску керівника на підлеглих і визнання за ними права приймати відповідальні для колективу рішення; достатня інформованість для членів колективу про його завдання та стан справ під час їх виконання; задоволеність належністю до колективу; прийняття на себе відповідальності за стан справ у колективі кожним його членом. З огляду на це сьогодні гостро стоїть питання про потребу керівників, які володіють мистецтвом створювати здоровий психологічний клімат у педагогічному колективі.

Література

1. Паригін Б. Д. Соціально-психологічний клімат колективу: шляхи і методи вивчення / Б. Д. Паригін. – Л. : Наука, 1981. – 192 с.
2. Дідковська Л. Г. Історія вчень менеджменту / Л. Г. Дідковська, П. Л. Гордієнко // Навчальний посібник. – К. : Алерта, 2008. – 477 с.
3. Травин В. В. Стили управління і ротації керівництва. Навики діяльності. / В. В. Травин // Кадровий менеджмент. – №8. – 2006. – С. 12-16.

УДК 378:373.3.011.3-051: 37.015.3

МОЛНАР Т.І., ТОВТИН Я.І.,
Мукачівський державний університет

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНОСТІ ЗДАТНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Модернізація системи освіти в Україні, її орієнтація на європейський освітній простір сприяють зростанню актуальності проблеми якості професійної підготовки вчителів та надають їй нового змісту. Педагогічна освіта має перетворитися на розвивальне середовище, в якому студенти набувають необхідних професійних компетентностей, формують уміння самостійно оволодівати новими знаннями впродовж майбутньої професійної діяльності та самостійно розвивати необхідні педагогічні якості. Закономірним у цьому контексті є переміщення акцентів із завдань формування професійних знань, умінь і навичок на завдання формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, серед яких здатність до самоосвіти, самовдосконалення, професійного розвитку [3].

У розрізі досліджуваної проблеми наукові розвідки вчених зосереджувалися на таких питаннях: формування потреби в майбутніх педагогів у творчому саморозвитку (І. Федотова); педагогічні умови

професійного розвитку майбутнього вчителя (М. Костенко); технології творчого саморозвитку студентів у процесі педагогічної практики (Г. Медяник) тощо.

В контексті нашого дослідження важливим є виділення основних критеріїв та показників сформованості здатності до професійного розвитку в майбутніх учителів початкових класів у процесі фахової підготовки.

Зокрема, Р. Загнибідою визначено узагальнені критерії професійного самовдосконалення майбутнього фахівця: критерій пізнавальної активності; критерій спрямованості на професійне самовдосконалення; критерій сформованості вмінь і навичок самовдосконалення.

Н. Масовер та Н. Нікітіна визначають показники професійного розвитку особистості з погляду змістовно-мотиваційного критерію – об'єм знань та система уявлень про сутність професійної діяльності, про вимоги професії до особистості фахівця та його професійні знання, вміння, навички; з погляду організаційно-діяльнісного критерію – виражена професійна спрямованість, емоційна привабливість професії, позитивна мотивація, готовність самоорганізувати власну діяльність та наявність планів саморозвитку. Технологічний критерій вказує на вмиле володіння різними педагогічними технологіями, методами самовиховання, вміння переборювати труднощі і досягати поставлених цілей у професійному розвитку.

Вітчизняні дослідниці Л. Білоусова, О. Кисельова виділяють критерії та показники сформованості компетентності самоосвіти майбутніх педагогів, зокрема: мотиваційний (наявність внутрішньої потреби в самоосвіті, ціннісних орієнтацій та позитивних мотивів); організаційний (розвиненість умінь визначати мету самоосвіти, раціонально її планувати та організовувати); інформаційно-діяльнісний (володіння інформаційно-пошуковими, навчально-інформаційними, технологічними знаннями і вміннями); контрольо-оцінний (вміння контролювати, аналізувати власну самоосвіту, детермінувати її подальші цілі) [1].

Н. Ковальчук виділяє критерії та основні показники професійного самовдосконалення студентів: змістовно-мотиваційний (наявність знань про сутність і особливості професійного самовдосконалення; прояв потреби у виробленні позитивних та усуненні негативних властивостей, важливих для майбутньої професії); організаційно-діяльнісний (вміння організовувати професійне самовиховання та самоосвіту; наявність самокритичності в оцінці своєї поведінки, вчинків та результатів навчально-виховної діяльності; активна та планомірна робота над собою згідно з метою професійного самовдосконалення); психотехнічний (самостійність вибору засобів, прийомів та основних напрямків професійного самовдосконалення; прояв активності в пошуку нових способів вирішення завдань професійного самовдосконалення; коригування роботи над собою) [2].

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що вчені по-різному підходять до визначення критеріїв та показників готовності або здатності

майбутніх учителів до професійного розвитку. Отже, в науково-педагогічній літературі відсутній єдиний критеріально-показниковий інструментарій визначення здатності студентів закладів вищої педагогічної освіти до професійного розвитку.

Література

1. Білоусова Л. І., Кисельова О. Б. Формування компетентності самоосвіти майбутнього вчителя у навчальному процесі сучасного педагогічного університету // Зб. наук. праць Кам'янець-Подільського нац. у-ту імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2010. – Вип. 16. – С. 9-12.

2. Ковальчук Н. П. Роль професійного самовдосконалення особистості студентської молоді педагогічного коледжу [Електронний ресурс] Н. П. Ковальчук. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/PNR_2006/Pedagogica/6_koval_chuk%20n.p.,doc.htm

3. Савченко О. Я. Удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів / О. Я. Савченко // Початкова школа. – 2010. – № 7. – С. 1-4.

УДК 373.3.091.33:004.5.031.42

МОЛНАР Т.І., ШУМАЄВА Г.І.,
Мукачівський державний університет

ГРУПОВА РОБОТА ЯК ВИД ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Головний стратегічний напрямок розвитку системи освіти відповідно до завдань Національної доктрини розвитку освіти України – трансформація світи у світовий простір, вирішення проблеми особистісно орієнтованого навчання, тобто такого навчання, в якому особистість учня була б у центрі уваги педагога, а пізнавальна діяльність дитини була б провідною. Реалізація такого підходу в початковій ланці освіти закладає основи гуманізації сучасної школи, сприяє утвердженню діалогічного підходу до навчального спілкування, уможливорює організацію ефективної педагогічної взаємодії учасників освітнього процесу. Запорукою успішного навчання, на нашу думку, можна вважати активне впровадження групової діяльності.

Проблема застосування інтерактивних технологій у навчальному процесі була в центрі уваги таких дослідників, як О. Єльнікова, Г. Коберник, О. Комар, Т. Кравченко, В. Мельник, Л. Пироженко, О. Пометун, які обґрунтовують доцільність застосування інтерактиву для посилення ефективності освітнього процесу.

Групова форма навчальної діяльності виникла як альтернатива існуючим традиційним формам навчання. В їх основу покладено ідеї Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, Дж. Дьюї про вільний розвиток і виховання дитини. Й. Песталоцці стверджував, що вмiле поєднання індивідуальної і групової навчальної діяльності допомагає успішному навчанню дітей, а їх активність і самодіяльність підвищують ефективність уроку.

У психолого-педагогічній літературі немає єдиного підходу до визначення групової навчальної діяльності. У загальному значенні групова

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>